

Vrouwen voor Vrede Enschede presenteert:

Verhalen over vrede

Niets
is
geen
doen
optie

Vredesweek 2025

Colofon

Fotoverantwoording:

blz 3 ©Genevieve Lynn / blz. 4 ©Shreya Gupta / blz. 5 vrije licentie /

blz. 6 ©Vector Stock / blz. 7 ©onbekend / blz. 8 ©onbekend / blz. 9 ©SDOK /

blz. 10 ©Oficina sagrada familia / blz. 11 ©Lucy Campbell /

blz. 12 ©Victoire Weasley Delacour / blz. 13 ©Displate posters /

blz. 14 ©Banksy / blz. 15 ©onbekend

blz. 16 ©Srta.M Illustration / blz. 17 ©onbekend /

blz. 18 ©Dan Christopher / blz. 19 ©Omslag boek 'Opgroeien in twee families' /

blz. 20 @Shutterstock / blz. 21 ©Creative Commons / blz. 22 @onbekend /

blz. 22 @onbekend / blz. 23 @afbeelding van Marktplaats / blz. 24 @Pixabay /

blz. 24 @omslag boek / blz. 25 @Peakpx / blz. 26 @Sarah Jane Studios /

blz. 27 @Shutterstock / blz. 27 @Freepik / blz. 28 @Dan Morris / blz. 29 @onbekend /

blz. 29 @Via Bettina Birkner on Pinterest / blz. 30 @Len Munnik / blz. 30 @Omslag

Teksten: door deelnemers aan de Verhalenwedstrijd voor Vrede 2025

Opmaak: Rietie Kenter

Deze bundel wordt u aangeboden door Vrouwen voor Vrede Enschede.

De Verhalenwedstrijd is een samenwerking met Enschede voor Vrede, Huis voor Taal en Meedoen en de Bibliotheek Enschede.

Voorwoord

In vele delen van de wereld woedt oorlog, is geweld en zijn mensen op de vlucht. Terwijl de gewone burger niets liever dan in vrede wil leven. Dat is een universele waarde die door iedereen omarmd wordt.

Wie vrede wil moet vrede voorbereiden, geen oorlog!

Vrouwen voor Vrede Enschede organiseert daarom al enkele jaren tijdens de Vredesweek een Verhalenwedstrijd rondom het thema Vrede. Omdat we willen dat mensen blijven nadenken over vrede, omdat we de gedachte aan vrede levend willen houden, omdat we willen blijven hopen op vrede.

In deze bundel vindt u diverse verhalen rond het thema 'Niets doen is geen optie'.

Wij, de organisatoren, hebben ervaren dat

deze verhalenwedstrijd een positieve en vreedzame invloed heeft op mensen die hieraan meewerken. We hopen dat ze u zullen inspireren!

Geef de vrede door!

GIVE PEAS a CHANCE

Vrouwen voor Vrede Enschede

Inhoudsopgave

- Blz. 4. Nuray Bossink – De moed om te groeten
- Blz. 5. Sonn Franken – Vrede in het hoofd
- Blz. 7. Glyn Green – De thee van Amina
- Blz. 9. Yasmin Haidar – Twee gesnoeide takken
- Blz. 11. Angele Hannink-van Mierlo – Vrije gedachten over vrijheid
- Blz. 13. Hyls Heeringa – Niet geschoten is altijd mis
- Blz. 15. Hein Heijnen – Verbinding
- Blz. 17. Nelly Slot – De baobabboom en de zeven kruiken
- Blz. 19. Hanneke Staer – Niets doen is geen optie
- Blz. 21. Michael Stiels-Glenn – Vredeswerk van veraf
- Blz. 23. Isis Zengerink – Als je vrede wilt
- Blz. 25. Ingrid de Vries – Oorlogswaan (gedicht)
- Blz. 27. Michael Stiels-Glenn – Afwas in oorlogstijd (gedicht)
- Blz. 28. Sabine van den Bulk – Voor vrede en liefde (gedicht)
- Blz. 28. Henriëtte Eikenaar – Vrede (gedicht)

De moed om te groeten

Nuray Bossink

Fatima woont al jaren in een rustige straat in Enschede. Een vrouw die vijf avonden per week schoonmaakt op een basisschool, overdag haar kinderen verzorgt en Nederlandse lessen volgt. Ze doet haar best, elke dag weer, om te integreren en een positieve bijdrage te leveren aan de samenleving.

Maar thuis is het anders. Fatima wordt mishandeld door haar man. Achter gesloten deuren leeft ze in angst en pijn, een geheim dat niemand in de buurt kent. De buren negeren haar begroeting, draaien weg als ze haar 'goedemorgen' zegt. Alsof ze onzichtbaar is.

Elke ochtend kiest Fatima ervoor om toch te groeten. Niet omdat het makkelijk is, maar omdat zwijgen de stilte alleen maar groter maakt. Ze weet dat niets doen geen optie is - niet voor haar, niet voor haar kinderen, niet voor de vrede die ze zo hard nodig heeft.

Op een dag zoekt ze hulp. Ze vertelt haar verhaal aan een vrouwencoach, die haar kracht teruggeeft. Stap voor stap vindt Fatima de moed om haar situatie te veranderen. Ze organiseert een bijeenkomst in het buurthuis. Ze nodigt buren uit om te luisteren. Ze deelt haar verhaal, niet om medelijden, maar om te verbinden.

"Vrede begint bij elkaar zien en horen," zegt ze. "Niets doen is geen optie. Alleen samen kunnen we muren afbreken en bruggen bouwen."

Langzaam verandert iets in de straat. Een glimlach hier, een begroeting daar. Een buurvrouw die even blijft staan om te praten. De stilte breekt.

Fatima weet: de strijd is nog niet voorbij, maar door te handelen, door te spreken, door te groeten, heeft ze het eerste zaadje van vrede geplant.

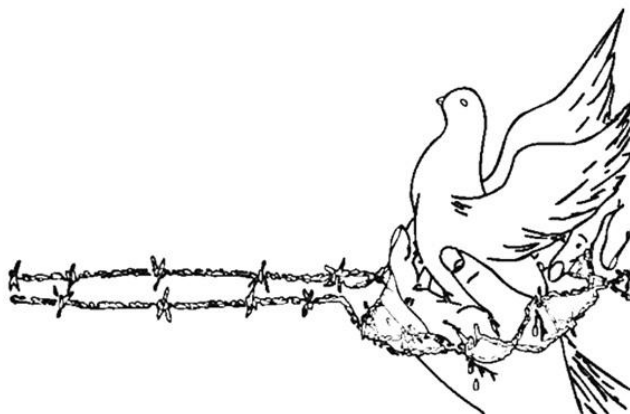
Vrede in het hoofd

Sonn Franken

‘Pa, ga je mee? Ik ga naar Mattemburgh, want daar heb je mooi vrij zicht op de bevrijdingstocht.’

Als nieuwbakken zelfstandige journalist/fotograaf was ik gevraagd om een verslag van de zogenaamde “bevrijdingstocht” te maken. Ik had vrij genomen van mijn reguliere werk en was even langs mijn ouders gereden, alvorens me op een mooi rustig plekje aan het landgoed te nestelen. Het antwoord van Pa verbaasde mij hooglijk: ‘Nee.’ Ma keek naar me en zweeg, maar een lichte “nee-beweging” van haar hoofd vertelde me dat ik Pa niet verder moest vragen. Dus toog ik alleen op pad.

Er waren meer van dit soort bevreemdende momenten. Ik diende een paar keer per jaar als chauffeur als Pa naar zijn vrienden in Duitsland wilde. Eenmaal op de boerderij Seiferhoff werd er honderduit gesproken over de oorlog. “Der Willy” had dezelfde leeftijd als Pa en ze deelden vaak herinneringen uit de tijd van de Tweede Wereld Oorlog. Verhalen die ik met veel interesse meekreeg. Op weg naar huis toe stelde ik Pa nogal eens vragen, vragen waar hij op inging. Totdat we de grens naar Nederland weer passeerden, dan sloeg hij dicht en werd er niet meer over de oorlog gesproken. Ik liet het maar zo, ik merkte immers dat er veel gebeurd was.

Na al die jaren flarden en delen van de verhalen uit zijn oorlogsverleden aangehoord te hebben, begon ik te begrijpen waar zijn pijnlijke zwijgen vandaan kwam. Immers de mensen zoals hij die “terugkwamen” uit de oorlog, werden aangekeken als collaborateurs, als verraders van het eigen Nederland. Zoveel onbegrip, vaak van mensen die de oorlog nauwelijks zelf hadden meegemaakt, over de situatie van destijds, waar je onder dreiging van pistool en geweer werd gedwongen om voor de Duitsers te werken. Een dreiging die ook inhield dat je familie, je vader, je moeder, je broers en zussen bedreigd werden als jij niet volledig meewerkte.

En trouwens, hoe moet je als zeventienjarig jochie, nog niet eens droog achter de oren, in dergelijke situaties je opstellen?

Daarbij kwam dat de meesten niet eens wisten wat voor hachelijke avonturen hij allemaal had meegemaakt, welke gruwelen hij al op heel jonge leeftijd had gezien. Gruwelen die in de nacht op bezoek kwamen als “Vaak” zijn slaapkamerdeur oversloeg.

De volgende jaren deden de oorlogsnevelen steeds meer naar de achtergrond verdrijven. Directe confrontatie met zijn verleden, zoals die bevrijdingstocht, vermeed hij echter nog steeds. Het was alsof hij de pijn uit die periode toch echt definitief wilde begraven.

Ik had inmiddels besloten om een boek te schrijven over een vergeten hoofdstuk uit de Tweede Wereldoorlog. Een verhaal dat vertelde hoe Nederlanders in die periode waren weggevoerd door de Duitse overheersers om voor hen te werken.

Zo belandden veel Nederlanders bij Duitse boeren op het land, moesten zware arbeid verrichten in de fabrieken, of moesten allerlei taken uitvoeren voor het Duitse leger. Ik ging in gesprek met ooms en tantes, met mensen die de oorlog overleefd hadden en hoorde zo de meest vreselijke verhalen aan. De gesprekken gingen aarzelend, waarbij de meest direct betrokkenen het minst wilden vertellen. Via hun omgeving kwam ik steeds meer te weten over wat zij zelf eigenlijk hadden meegemaakt, over wat mijn vader had meegemaakt. De oudgedienden zwegen het liefst over dat stukje verleden.

Langzaam begon het mij duidelijk te worden waarom Pa niet mee wilde toen ik hem vroeg samen met mij die parade van oude vehikels te aanschouwen. Ik begon te begrijpen dat op Duitse grond en in het bijzijn van zijn Duitse vriend de verhalen wel borrelden, maar eenmaal de Nederlandse grens gepasseerd hij dat tijdsdeel van zijn persoonlijke verhaal diep weg wilde stoppen, omdat de pijn te diep zat, te veel wonden open reet.

De oorlog had hij dan wel achter zich gelaten, het leven was dan wel doorgedaan, echter in zijn hoofd was het nooit vrede geworden. Ook bij veel van zijn lotgenoten overheerst het grote zwijgen en blijkt de beleving van een oorlog maar moeilijk achter je te laten.

En lijkt een wereld in hervonden stilte vaak niet voor vrede in je hart en hoofd te zorgen.

De thee van Amina

Glyn Green

In een asielzoekerscentrum in Noord-Holland, waar mensen uit allerlei landen samen wachtten op een beslissing of ze wel of niet mochten blijven in Nederland, woonde een vrouw die iedereen kende: Amina. Ze kwam uit Bosnië, droeg vaak een kleurrijke hoofddoek, lachte met haar ogen en hele gezicht en had altijd thee klaar voor wie maar wilde.

Haar man, Hamza, zat vaak stil in een hoek van de kantine. Hij was eerlijk, had altijd hard gewerkt, maar nu mocht niets doen totdat hij een status als vluchteling had gekregen.

De verveling en spanning van het wachten hing als een verstikkende deken over het hele centrum.

Hamza's ogen werden donker als iemand te lang met Amina praatte, vooral als die iemand Sayed was - een jonge, serieuze man uit Afghanistan, die nog maar kort in het centrum woonde.

Sayed keek vaak naar Amina alsof zij een prachtig schilderij was dat hij ooit ergens had gezien en nooit was vergeten. Hij hielp haar graag met het dragen van boodschappen, lachte verlegen om haar grapjes en schreef soms gedichten in zijn schrift waarin een "vrouw van licht" voorkwam. Hij bedoelde het goed, maar Hamza zag het anders.

Op een dag vond Hamza zo'n gedicht in de gemeenschappelijke keuken. Hij las het drie keer. Zijn hart bonsde. Hij dacht dat Sayed zijn vrouw wilde afpakken. Hij zei niets, maar die avond was hij stil - té stil. Amina voelde het meteen.

"Wat is er?" vroeg ze terwijl ze zijn hand vasthield.

Hamza keek haar aan, aarzelde, en haalde toen het gedicht uit zijn zak.

Amina las het. Ze glimlachte zacht, toen zuchtte ze. "Dit gaat over mij, ja," zei ze. "Maar het is geen liefde zoals jij denkt."

De volgende ochtend nodigde Amina beide mannen uit voor thee.

Ze zette drie kopjes neer, schonk rustig in en zei: "Sayed, vertel Hamza eens wat je in mij ziet."

Sayed keek op, zijn ogen serieus. "Ik zie in jou... mijn moeder. Ze was sterk, net als jij. Vrolijk, ook als het moeilijk was. Jij doet me denken aan thuis. Maar ik weet dat je getrouwd bent. Ik zou nooit... nooit iets doen wat niet eervol is."

Er viel een stilte. Hamza keek hem lang aan, in zijn blik misschien wantrouwen, misschien verdriet. Toen knikte hij langzaam en straalde hij begrip en tederheid uit. "Ik hoor in je stem dat je eervol bent, ik vertrouw je." zei hij.

Vanaf die dag zag je de drie vaker samen. Soms zaten ze op het bankje bij de ingang. Amina lachte, Sayed luisterde, en Hamza? Hamza schonk thee.

Want vrede begint niet met grote woorden. Soms begint het gewoon met luisteren... en een warm kopje thee.

Twée gesnoeide takken

Yasmin Haidar

In de paar seconden die leven en dood van elkaar scheidden, was er geen ruimte voor nadenken of aarzeling. Alleen een overweldigend gevoel van menselijkheid dreef de twee helden, de broers Jerjus en Butrus, ertoe zichzelf op te offeren om het leven van tientallen mensen te redden. Ja, het is echt gebeurd — en niet lang geleden, maar in juni van dit jaar, in de Mar Eliaskerk in Damascus. Daar werd een afschuwelijke aanslag gepleegd door een terrorist wiens hart en verstand waren uitgewist.

De zelfmoordterrorist liep de kerk binnen met een bom in zijn hand, een explosievest om zijn middel, en de overtuiging dat God hem in de hemel zou belonen met talloze maagden als hij erin zou slaan de levens van honderden christenen te beëindigen.

In de kerk waren ongeveer 300 kerkgangers in stilte aan het bidden voor vrede en rechtvaardigheid. Plotseling werd die rust ruw verstoord. De terrorist begon te dreigen: “Ik ga jullie vernietigen!” schreeuwde hij, terwijl hij de deur van de kerkruimte dichtsloeg - samen met de deur van de hoop bij de aanwezigen.

Slechts seconden scheidden de levens van 300 mensen van de dood. Er klonk geschreeuw. Paniek bereikte zijn hoogtepunt. De wanhoop was diep. Mensen smeekten om hulp en probeerden zich in paniek onder de banken te verstoppen. Hun benen konden hen nauwelijks dragen. Met trillende stemmen namen enkelen die het verst van de terrorist stonden snel een afscheidsboodschap op, die zij naar hun dierbaren stuurden.

In die laatste seconden, waarin verdriet, angst en wanhoop hun dieptepunt bereikten, renden de moedige Butrus en zijn broer Jerjus naar voren, recht op de terrorist af, om hem te overmeesteren en zijn duivelse plan te dwarsbomen.

De vrouwen en kinderen van Jerjus en Butrus keken paniekerig vanonder de banken toe naar wat er ging gebeuren.

Butrus schopte de bom uit zijn hand naar een kant van de kerk waar bijna geen mensen waren. De terrorist stond nu op het punt zijn explosieband te ontspoelen tot ontploffing te brengen. Jerjus en Butrus stonden recht tegenover hem.

Ze hadden geen tijd om iets tegen elkaar te zeggen, maar in de ogen van zijn broer las ieder de boodschap: "Niets doen is geen optie."

En ze sprongen tegelijk op de terrorist, precies op het moment dat hij zijn explosieband liet ontploffen. De lichamen van de onschuldige broers vlogen in stukken de lucht in.

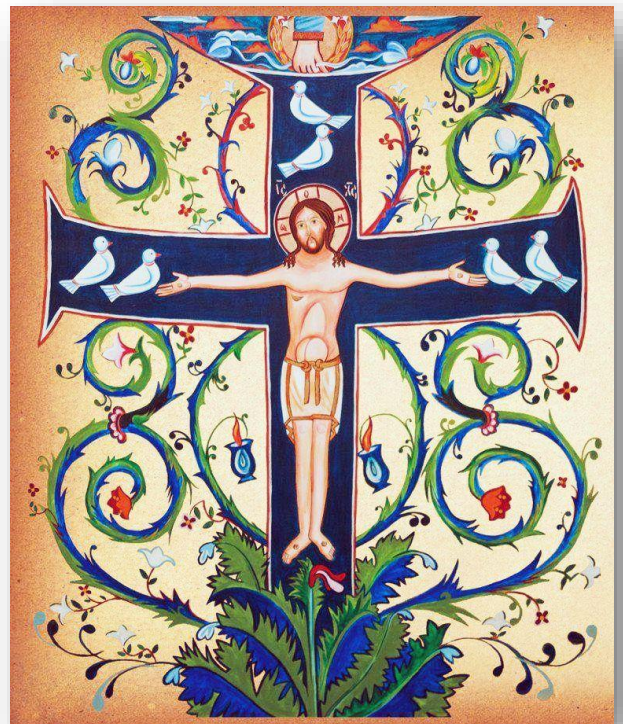
Ze hadden zich opgeofferd. Hun lichamen ving de ergste klap van de explosie op. Dankzij hen zijn tientallen levens gered. Zonder hun heldhaftige daad had waarschijnlijk niemand het overleefd.

Ze hebben het aantal dodelijke slachtoffers aanzienlijk beperkt.

Naast Jerjus en Butrus kwamen er helaas nog 28 mensen om het leven, en raakten 70 mensen - onder wie kinderen - gewond. Zelfs degenen die niet fysiek geraakt waren, konden door het enorme trauma nauwelijks nog bewegen; hun benen wilden hen niet meer dragen.

Jerjus en Butrus hebben het kruis van Jezus beproefd. Het laatste moment van hun leven werd gekenmerkt door immens verdriet en angst, maar de euforie van liefde, menselijkheid en broederschap was nog groter. Ze zijn weg, maar ze zullen door hun grote liefde aanwezig blijven in vele harten en zielen.

Jerjus en Butrus lijken op takken die gesnoeid moesten worden om de boom levendiger en vruchtbaarder te maken.

Vrije gedachten over vrijheid

Angele Hannink-van Mierlo

Larissa lag op haar bed. Ze wiebelde met haar tenen en zag haar roze nagels die nodig een nieuw lakje verf nodig hadden.

Ze hief haar handen omhoog en wapperde met haar vingers waarvan de nagels alle kleuren van de regenboog hadden, met sterren en stippen.

En nog kwam er geen goede gedachte bij haar naar boven. Geen gedachte, geen regel, geen letter of punt of komma, nul komma nul.

Wat een opdracht. Ze wilde bijna vloeken, maar daar was ze te netjes voor opgevoed om dat te doen. Wat een moeilijke rotopdracht. 2 A4'tjes vol schrijven over vrijheid.

Wat is vrijheid eigenlijk ????

Doen waar zin in hebt? Geen remmingen, gewoon aanklooiën? Is dat vrijheid ?????? Hoewel het haar af en toe wel leuk zou lijken om dat te doen leek haar dat toch te ver gaan. Je had ook nog zoiets als verantwoordelijkheid. Dat was er bij haar thuis met de papelepel ingegoten.

Je mag alles zeggen, maar je hoeft niet alles te zeggen. Je mag alles doen maar je hoeft het niet.

Larissa begon op een van haar flamboyante nagels te bijten - een eigenschap die ze al van kleins kind af had. Je mag maar je hoeft niet. Dan heb je dus een keuze. Je kunt dus kiezen of je iets doet en of je iets zegt of niet.

Oh ja vrijheid van meningsuiting, dat had ze nog opgepikt uit de mc lessen.

En de vrijheid om te zijn wie je bent, dat snapte ze wel, want mensen keken vaak een beetje afkeurend hoe ze zich kleepte en vooral naar haar nagels.

Maar als je nou heel anders was? Homo, Lesbisch, Gender/man/vrouw, dan was dat toch wel even andere koek. Je hoorde nog steeds verhalen over homo's die in elkaar geslagen waren en bang waren om op straat elkaars hand vast te houden.

"Bang zijn hoorde eigenlijk niet bij vrijheid" dacht Larissa, want dat kon je niet zijn die je wilde zijn.

Met een beetje berouw dacht ze aan haar onverschillige houding ten opzichte van die verhalen. Dan moet je maar "gewoon" doen had ze gedacht. NU schaamde ze zich. Ze deed even hard mee aan intolerantie. "Mooi woord", dacht ze, "Uit het Latijn". Dat had ze opgezocht via Google.

Tolerantie betekent: verdragen/accepteren van het "anders" zijn.

Opeens dacht ze aan Ayla uit haar klas. Ze had een hoofddoek op en lange jurken aan. Ze was haar altijd uit de weg gegaan. Niet gepest of zo, maar gewoon genegeerd, nooit met haar gepraat. Ze zat heel vaak alleen in de klas.

Goh, dacht ze: "Waarom heb ik eigenlijk nooit met haar gepraat"? Eigenlijk erg stom. Je kunt alles accepteren als het ver weg is, maar als het in de buurt komt is het moeilijker. En ze dacht aan de protesten van het AZC. En via de AZC gingen haar gedachtes naar oorlogen en gevechten en ruzies tussen landen en honger en leed en doden. Ze werd er naar van.

Daar kan ik eigenlijk niet veel aan doen, dacht ze, maar wel aan dingen die in de buurt zijn. Zoals met Ayla praten en kijken of ze in het AZC nog hulp nodig hadden.

Vrijheid begint bij jezelf. Plotseling kwam die gedachte bij haar op. En klein beginnen, dan komt het grote vanzelf. Hebbes, dacht ze.

Larissa stond op en opende haar computer en met veel enthousiasme begon ze te typen....

"Larissa lag op haar bed en wiebelde met haar tenen."

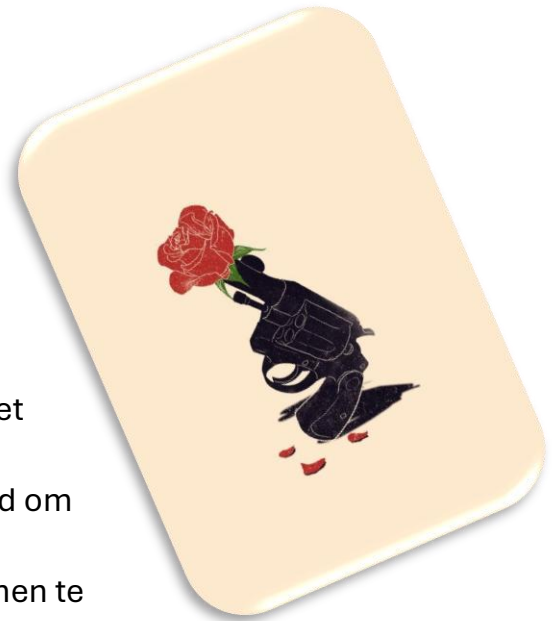

“Niet geschoten is altijd mis”

Hyls Heeringa

In de periode dat ik in militaire dienst zat, hadden veel mensen een hekel aan padvinderij omdat ze vonden dat het een te militaristisch karakter had. Bij mij als dienstplichtige was min of meer het omgekeerde het geval: ik vond militaire dienst tot op zekere hoogte ‘leuk’ omdat het me aan padvinderij deed denken. Met name het fenomeen ‘spoorzoekertje’.

In militaire dienst werd dat spel uit mijn jeugd beoefenend om ook in het donker de weg te kunnen vinden. Als de mee gesleepte kanonnen in stelling waren gebracht en begonnen te schieten, klonk boven het lawaai, uit de schorre kelen van de oude verknochte artilleristen, de kreet: “Niet geschoten is altijd mis”.

Het is weinig bekend dat in onze koloniale oorlog in Indonesië soldaten van het Nederlandse leger met hun geweren vaak bewust misschoten. Hopelijk suste deze actie hun geweten.

Niet schieten was hier geen optie, ze zouden er zwaar voor worden gestraft.

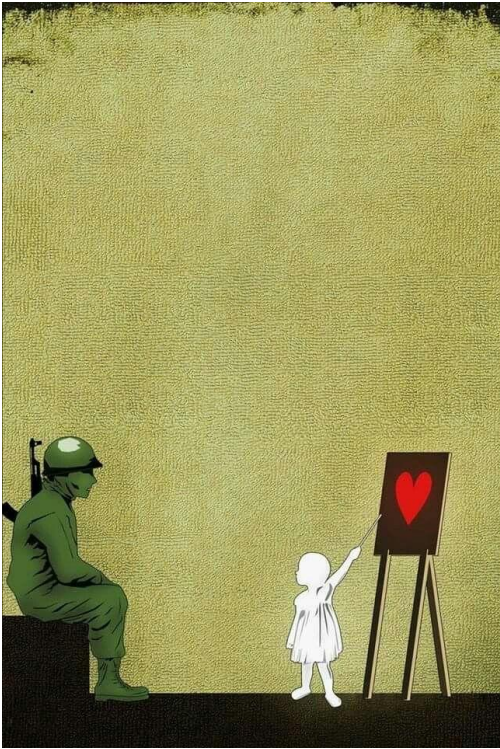
Als twee oorlogvoerende partijen beide zouden besluiten een einde te maken aan het schieten, zou er aanmerkelijk minder bloed vloeien...

Achter ons ligt de periode tussen de Eerste Wereldoorlog en de Tweede Wereldoorlog, een periode die we ‘Interbellum’ noemen. In het boek “Vrede is het alleen in pauze” (W.L.Brugsma, 1993) zet hij uiteen dat -vrede-oorlog-vrede- een zich eeuwig herhalend fenomeen is. In genoemde periode was er weliswaar vrede, maar wel onder grote spanning.

Hitler-Duitsland bewapende zich als revanche op de verloren eerste wereldoorlog; er heerste een mondiale financiële crisis, en discriminerende maatregelen tegen Joden namen in hevigheid toe, met als afgrijselijk dieptepunt de dodelijke deportatie in de Tweede Wereldoorlog naar vernietigingskampen: de Holocaust.

Waren wij in de naoorlogse periode waarin ik in militaire dienst zat (1958-1960) militaristisch? Waren we pacifistisch? Van ons als dienstplichtigen werd toen al verwacht, de toen benoemde vijand, ‘de Russen’, te zijner tijd tegen te houden. Wij waren daar nogal laconiek onder. Want niemand dacht daadwerkelijk aan oorlog. In 2022 viel Rusland Oekraïne binnen, opnieuw een grootschalige oorlog binnen ons continent. We waren in de veronderstelling dat zo’n type oorlog nooit meer plaats zou vinden.

Onze nationale defensie-uitgave lag onder het vereiste NAVO-niveau: 2% van het Bruto Nationaal Product. Er vond vervolgens een verhoging van de defensie-uitgave plaats tot 5% van het BNP. Niet vanwege angst voor Poetin met zijn gevreesde expansiedrift, maar dankzij de druk van autocraat Trump op het gewenste defensiebudget tijdens de NAVO-top in Den Haag. Deze narcist streeft er naar de Nobelprijs voor de vrede te winnen.

Maar als je Oekraïne beschuldigt van agressie tegenover Rusland, bondgenoot Israël niet terugfluit bij het plegen van genocide in Gaza en Israël voorgaat in het bombarderen van de staat Iran. Als je Oekraïne niet wil verdedigen tegen Rusland, kom je niet dichterbij vrede.

We leven op dit moment opnieuw in een Interbellum, waarvan we het begin - het einde van de Tweede Wereldoorlog - wel kennen. Maar niet een daaropvolgende oorlog die er een eind aan zou kunnen maken. Hopelijk komt die oorlog er niet, maar die wens lijkt historisch gezien nogal onwaarschijnlijk.

We hebben, volgend op de wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog, geleefd in een geleidelijk

toenemende welvaart, en voor een groeiend aantal mensen eveneens een groeiend welzijn. Momenteel is er sprake van een scala aan conflicten.

De antropoloog Robert Arley zegt, evenals de cultuursocioloog Norbert Elias, dat oorlog de natuurlijke staat van de mens is. Er wordt bij gebrek aan oorlog met het buitenland een uitlaat naar binnen gezocht: moord en doodslag, terrorisme, gewelddadige opstanden, doden voor de pret, ook door kinderen.

Dit lijkt helaas tachtig jaar na de bevrijding te worden bewaarheid.

We zullen meer en meer met elkaar in gesprek moeten gaan en blijven. Dit om verdere polarisatie te voorkomen. Zowel op plaatselijk, regionaal als nationaal niveau.

Stop met die 'mobieltjes'-cultuur en de bijbehorende misleidende sociale miscommunicatie en praat weer met elkaar. Ga door met het in Ierland bedachte burgerberaad, dat binnen ons land, met succes, navolging vond.

Wat mij hoop gaf: het trekken van 'de rode lijn' door 150.000 deelnemers van zondag 15 juni 2025 als protest tegen de genocide in Gaza.

Verbinding

Hein Heijnen

Vol meegevoel luistert de hoogleraar in lichamelijk onbegrepen ziektebeelden naar mijn klachten. Professor Erik Engel is bijna geheel kaal. Vanaf zijn kruin wijst een plukje zilverwitte haartjes naar boven - als een antenne voor ideeën.

Mijn huisarts had me naar zijn spreekuur verwezen. Sinds drie maanden lijd ik soms aan tintelingen in mijn achterhoofd. Dan krijg ik ook kippenvel en kleine schokjes in mijn schouders. Alsof ze met elektrische stroom worden bewerkt. Het doet zich vooral voor na het lezen van oorlogsnieuws. Zingen in een koor doet de klachten afnemen.

‘Dat u van gewapende conflicten griezelt, verbaast me niks,’ zegt de hoogleraar. ‘Oost en West liggen nog steeds in de vuurlinies van elkaars kernwapens. Een enkele vergissing of computerfout en we worden weggevaagd -- als een mierenkolonie door kokend water. Het drama van Hiroshima of dat van Nagasaki in veelvoud.’

‘Heeft mijn kwaal soms ermee te maken?’ vraag ik.

‘Uw zintuigen zijn blijkbaar scherp afgesteld op tekenen van gevaar,’ antwoordt hij peinzend. Hij is blij mij te kunnen zeggen dat hij de sleutel heeft tot een behandeling van hooggevoeligheid. Eeuwen geleden werd deze therapie door een Keltische druïde in runentekens genoteerd. Het betreft een tekst die onlangs werd aangetroffen in Stonehenge. Volgens het hierin beschreven ritueel dient de patiënt op een wolkeloze nacht een kerkhof te bezoeken. Hij zij of X moet negen minuten languit op een graf gaan liggen, de ogen gericht op de hemelse harmonie in het firmament.

Vervolgens vertelt de hoogleraar mij over zijn kosmologische opvattingen. Elke zes maanden gaat ergens in het Melkwegstelsel een beschaving ten onder door een nucleaire oorlog – zegt hij.

Een paar dagen later krijg ik weer zo’n aanval. Ik bel de Erik Engel. Hij biedt me aan nog diezelfde avond samen naar een door hem uitgekozen kerkhof te gaan. De maan staat vol aan de wolkeloze hemel. Ik tref hem bij de ingang en we gaan het kerkhof in. ‘Deze zerk is het,’ wijst hij me.

In het licht van de maan lees ik de tekst op de verweerde grafsteen: “Hier rust de onbekende vrouw die met haar levensliedje vrede en liefde kwam brengen.”

Op dat graf ga ik languit liggen, kijk naar de hemelkoepel en voel mij rustig worden. Het is klam en koud. Na een paar minuten word ik stram en stijf en begin te klagen. Even legt de hoogleraar zijn hand op mijn arm. Bemoedigend zegt hij: ‘Laat je toch bezielen door de poëzie van de sterren. We zijn hier niet alleen. Het gaat om de verbinding met de kosmos.’

Opeens valt het liedje van Lili Marleen me in, nog uit de tweede wereldoorlog. Ze wachtte bij de straatlantaarn voor de kazernepoort op haar soldaat. Lili Marleen. Ik begin het liedje te zingen en voel mijn tintelingen, kippenviel en schouderschokjes geleidelijk wegebben. De negen minuten zijn voorbij. Mijn impressionistische angst is verdwenen. Opgetogen dank ik de specialist met een aai over zijn glimmende schedel.

Plots zijn er waaiers van lichtflitsen boven onze hoofden. ‘Een regen van meteorieten,’ constateert de hoogleraar. ‘Misschien is het wel het gevolg van een grootschalige kernoorlog, jaren geleden, op een aardachtig planeetje in het Melkwegstelsel.’

‘Nee hoor. Een gunstig voorteken,’ roep ik opgewekt. ‘We kunnen nu beiden een hartenwens doen. Deze wens mag je niet hardop uitspreken, anders gaat de betovering verloren. Dan komt de wens niet uit. Zonder twijfel hunkert Erik naar effectieve onderhandelingen over wederzijdse vermindering van kernwapens. Stilzwijgend wens ik dat ook.’

‘Je bent genezen. We kunnen gaan,’ zegt de hoogleraar. Jammer genoeg moet deze oud-Keltische bezwering elke zes maanden worden herhaald.

De baobabboom en de zeven kruiken

Parabel voor een nieuwe tijd

Nelly Slot

Ergens in Afrika staat een boom, om precies te zijn, een baobabboom. Met daaronder een vrouw die luistert naar het geritsel van de bladeren. De boom fluistert haar verhalen toe van elke stam van haar talrijke familie. Verhalen van blijdschap, verdriet, vertwijfeling, hoop. Al deze verhalen stopt zij in kruiken. Zij is de hoedster van zeven aardewerken kruiken, de oer-mom.

Op een dag roept zij haar kinderen, kleinkinderen, achterkleinkinderen en zelfs haar achter-achterkleinkinderen bijeen. Met z'n allen zitten ze in een kring, verwachtingsvol naar wat hun oer-mom, te zeggen heeft.

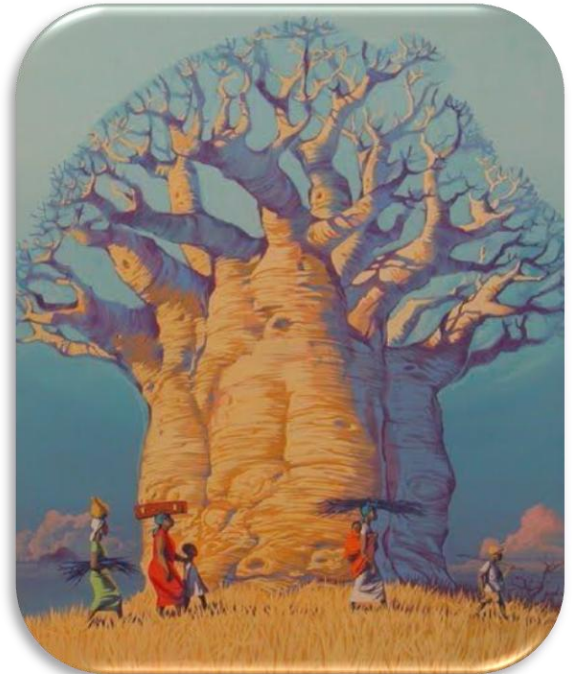
“Lieve kinderen, jullie zien mij altijd zitten bij de grote baobabboom met zeven aardewerken kruiken om mij heen. Elke stam heeft zijn eigen kruik en zijn eigen verhaal. Dat ik jullie nu heb geroepen is, omdat de baobabboom mij laat beseffen dat ik jullie deelgenoot moet maken van wat er staat te gebeuren. Dat de tijd dringt en elke stam zijn verantwoordelijkheid moet nemen.” Haar woorden missen hun uitwerking niet, de familie luistert ademloos.

Ze gaat verder: “De eerste kruik is van de stam van boeren, vissers, tuinders en akkerbouwers. Angst voor een tekort aan voedsel om ieder te voeden, maakt dat de aarde en de zeeën worden uitgeput, de lucht vervuult, insecten dood gaan.

In de tweede kruik zijn de verhalen verzameld van het bankwezen, van handelslieden, bouwers van dorpen, steden, wegen. Maar hebzucht heeft toegeslagen. Winst gaat vóór wet. De kloof tussen arm en rijk wordt steeds groter.

De derde kruik bergt de verhalen van de stam van onderwijzers, politie, mensen in de zorg en hulpverlening, van alle beroepsgroepen die het cement van de samenleving vormen. Door bezuinigingen en administratieve regeldruk kunnen zij hun taak niet langer vervullen vanuit hun hart. Er is gemor en somberte.

De vierde kruik is die van de stam van wetenschappers, theologen, ethici. Maar wetenschappers worden niet geloofd, zelfs gewantrouwd. Ethici worden weggebonjourd als hun stelling niet in de lijn van het politieke moment past.

De vijfde kruik, lieve kinderen, is die van de stam die ten dienste staat van recht en rechtvaardigheid. Corruptie en vriendjespolitiek maken dit onmogelijk. Het leidt tot ongelijkheid, conflicten groot en klein.

De zesde kruik is van de stam van ambachtslieden en kunstenaars. Zij die in verbinding staan met scheppingskracht. Maar kunst wordt beschouwd als een hobby van rijke mensen. Het lukt hen niet meer om hun inspiratie te volgen en te maken wat zij willen.

En de zevende kruik, lieve kinderen, is leeg. Het is de kruik van de stam der Sprakelozen. Mensen die het zien gebeuren, daarover veel kunnen vertellen, maar sprakeloos zijn geworden, omdat ze niet worden gezien noch gehoord.'

Elke stam beseft dat er in elke kruik een les schuil gaat waaruit lering moet worden getrokken om ondergang te voorkomen. Ze moeten actie ondernemen om het tij te keren. Maar gevangen in verwarring, hebzucht en eigen gewin komen ze er na jaren nog steeds niet uit."

De oermom is al jaren onder de babobabboom begraven - samen met de kruiken - als er op een nacht een hevige storm opsteekt. De ondergang lijkt nabij. Bij het ontwaken heerst er een diepe doch beladen rust. Voorzichtig komen de mensen hun schuilplaatsen uit en zien wat de storm heeft aangericht. Totale ravage, ingestorte huizen, wrakhout, brokstukken van huisraad. Sprakeloos beginnen zij op te ruimen.

Opeens doorklieft een smartelijk, alles omvattend geluid de heersende stilte. Wat is het, waar komt het vandaan?

Het huilen leidt de mensen naar de baobabboom. De kolkende watermassa heeft de zeven kruiken omhoog gewoeld. Het is daar waar ze het huilende kind vinden, alleen, zonder vader, zonder moeder. Bij de gebroken kruik van de Sprakelozen.

Het kind houdt op met huilen en kijkt alle mensen aan met zoveel liefde en zachtheid, dat iedereen zich gezien, gekend en erkend weet. Waardoor het besef kan ontwaken hoezeer ze elkaar nodig hebben en het de liefde is waaraan het ontbrak. Liefde die, door het kind overgebracht, op dat moment wordt opgenomen in de harten van alle mensen.

Het kind der sprakelozen heeft zijn taak volbracht en verdwijnt. De mensen achterlatend, die voortaan leven vanuit liefde, hoop en verwachting van alle goeds.

Niets doen is geen optie

Hanneke Staer (pseudoniem)

“Twee geloven op een kussen, daar slaapt de duivel tussen”: Een veel gehoord gezegde in mijn jeugd, als weer eens iemand ‘verkering’ had met iemand met een ander geloof of geen geloof.

Als er verkiezingen waren, hing bij ons voor het raam een poster van de KVP, bij onze burens hing de SGP. Maar niemand was zo’n fijne buurvrouw, als de onze. Op zondagavond werd er op het (huis)orgel gespeeld en Christelijke liederen gezongen. Boven in bed kon ik het horen, prachtig vond ik het.

Protestant en Katholiek, ze gingen naar verschillende kerken, maar stonden altijd voor elkaar klaar, kinderen konden altijd over en weer bij de buurvrouw terecht, ze hadden dezelfde levensvisie: ‘Behandel de ander, zoals jezelf graag behandeld wilt worden’.

We hebben een pleegkind in huis. Enig kind met toch wat oudere ‘ouders’, geeft soms wat eenzaamheid. Janka juicht, als de pleegzorgorganisatie vraagt of er tijdelijk iemand extra, bij ons in huis kan komen. ‘Ik krijg een zusje!’ Even wachten Janka, we gaan eerst eens kijken wat er allemaal aan vast zit.

Anneke, van de organisatie vertelt: “Het gaat om een meisje dat naar het voortgezet onderwijs gaat. Haar moeder moet naar het ziekenhuis, en er is geen familie in de buurt, die haar op kan vangen. Voor haar is het belangrijk, dat ze op de school kan blijven waar ze nu naar toe gaat.

Het is een andere school dan waar Janke heen gaat, maar dat is misschien juist wel goed! Het gaat waarschijnlijk om een verblijf van 3 maanden, waarbij ze de eerste tijd steeds hier zal zijn, maar naar mate moeder opknapt, kan ze weer af en toe naar haar toe!” Tja, we willen het zeker overwegen.

We zien wel dat Janka zit te wippen op haar stoel. Het lijkt haar heerlijk, als er nog een jongere in huis zou wonen. Ook dat is bij onze overweging belangrijk. We willen het eerst even samen bespreken, ook met Janka, want het zal niet alleen altijd leuk zijn, maar ook wel eens moeilijk! We kijken wat er allemaal bij komt kijken: een extra kamer nodig, maar die hebben we wel - meer ruimte nodig, ook dat is aanwezig - meer tijd voor de meisjes en het huishouden. Dat wordt wel even goed kijken hoe we dat organiseren.

Janka biedt meteen aan, dat zij wel 1x per week wil koken. En ook de eigen kamer schoonmaken, zal ze serieus ter hand nemen. We zullen vaak met elkaar in gesprek gaan, dat hoeft niet veel meer tijd te kosten, dan het praten nu kost.

Tegen zoveel positiviteit willen we niet in gaan. We gaan kennis maken. Al gauw komen Mirjam en haar moeder op bezoek. Héé, ze komen uit Suriname, dat wisten we niet. Mooi, hun prachtige zwarte haar en al die krulletjes. Moeilijk hoor, om zo'n bos haar netjes te houden. Maar af en toe vlecht mama het haar, soms doet de kapper het ook! Dat kost pas veel tijd! Het ijs is meteen gebroken, en Janka laat Mirjam haar kamer zien. Allebei zullen ze op de bovenste verdieping slapen, wel ieder in hun eigen kamer.

We spreken met moeder en Anneke de verdere regelingen door. Mirjam zal nog een week thuis zijn, maar voor de schoolvakantie is afgelopen, en ze weer naar school moet, zal ze bij ons komen wonen. Dan kan Mirjam alle aandacht aan het nieuwe schooljaar besteden, en moeder kan zich rustig voorbereiden op de opname. Wij zullen zorgen dat Mirjam goed op de hoogte blijft als moeder opgenomen wordt en waar mogelijk, samen met haar, moeder opzoeken in het ziekenhuis. En, hoewel moeder het heel moeilijk vindt om Mirjam bij een ander te laten, is ze blij met de gevonden oplossing. Moeder gaat ook even naar de kamer kijken, en dan gaan ze samen naar huis. Wij bespreken met Anneke en Janka, wat er in ons leven en in ons huis gaat veranderen. We hebben er allemaal goed vertrouwen in.

Als moeder Mirjam komt brengen, vallen er even wat traantjes, maar vooral is iedereen blij, dat het goed geregeld is.

Mirjam voelt zich steeds beter op haar gemak en als moeder geholpen is, en alles er goed uitziet, gaat ze lekker met Janka op stap.

In de stad willen een paar jongens Janka op een vervelende manier 'knuffelen'. Hé, blijf van mijn zusje af! Jouw zusje zeker, kom nou! Doordat de jongens afgeleid zijn, kan Janka zich losrukken. Snel lopen ze samen naar een groepje dat ze wel kennen. Hier zal hen niets gebeuren, deze jongeren kennen ze wel!

Maar... Niets doen geen optie.

Vredeswerk van veraf?

Michael Stiels-Glenn

Ik zit in mijn nieuwe huis, dat nog steeds vreemd voor me is. Duitsland ligt 6000 kilometer verderop. Ik heb geen contact met Keniaanse vredesgroepen. De toenemende oorlogsdreiging in de wereld maakt me wanhopig.

Ik heb alleen mijn verstand - en gedichten en liederen die mijn leven begeleid hebben. “De mensheid heeft zijn verstand verloren”, schreef Astrid Lindgren in 1939. Bert Brecht in 1950: “De beschrijvingen die de New Yorker schreef over de geschriften van de atoombom gaven hem slechts een beetje angst. De Hamburger wordt nog steeds voortdurend

omringd door de ruïnes en toch probeert hij zijn hand open te houden tegen een nieuwe oorlog. De wereldwijde geschriften van het jaar 1940 zijn vergeten. De regen van gisteren maakt ons niet nat, zeggen velen.” In 1955 zong Pete Seeger boos: “WHEN WILL THEY EVER LEARN?” (WANNEER LEREN ZE HET NOU EENS, Godverdomme?)

Van een afstand

zie ik de gruwelen van de oorlogen in Oekraïne, Rusland, Gaza en elders. Ik zie Europese politici met open ogen afsteveneren op een grote oorlog: in plaats van diplomatie bedreigingen. Politieke tegenstanders worden afgeschilderd als duivels – iedereen die met hen praat of hun standpunten begrijpt, wordt vervloekt zoals in de Middeleeuwen.

Overall dezelfde mening, zonder censuur. Nieuws en kranten berichten plotseling over leger, wapens en werven jongeren als soldaten. Het ergste is de militarisering van de Duitse taal. Kanselier Scholz sprak van een “keerpunt”; Duitsland moet “oorlogsklaar” worden, eiste de minister van Defensie. En daar zijn ze bij veel mensen in geslaagd. Overall oorlogstrommels! Dat maakt me angstig.

In de verte

Ik ben hier “ver weg van de actie”, zoals ze in Duitsland zeggen. Er wordt een grote oorlog gevoerd op het noordelijk halfrond. Dus wat heb ik ermee te maken? Maar ik maak me zorgen over mijn Duitse en Nederlandse vrienden, over de weinigen die de moed en de kracht hebben om zich te verzetten tegen de oorlog.

En die in geval van spanning in preventieve detentie terecht kunnen komen omdat ze de oorlogszucht verstoren.

Ik kan me voorstellen hoe Tucholsky, Kästner, Brecht en von Ossietzky zich voelden toen ze zagen wat de nazi's planden. HULPELOZE GETUIGEN, veroordeeld om toe te kijken, net als de profeten ...? Zijn waarschuwingen vandaag net zo zinloos als toen?

Heine schreef in ballingschap in Parijs: "Als ik 's nachts aan Duitsland denk, kan ik de slaap niet vatten". Soms kan ik de laatste maanden ook niet slapen. Ik leef in ballingschap, maar ik heb mijn vrienden asiel aangeboden mocht er oorlog uitbreken.

Door de afstand

ben ik machteloos. Zelfs toen ik in Duitsland woonde, kon ik niet veel doen. Maar ik was er tenminste. "Ik kon weinig doen. Maar de heersers waren veiliger zonder mij, dat hoopte ik.", schreef Brecht. Maar ik ging weg, mijn vrienden in de steek latend.

Ze kunnen niet veel doen tegen de mainstream, behalve als boeien op kanalen en in zee die schepen waarschuwen voor scholen en gevaarlijke plekken. Ze blazen op hun hoorns, ze luiden hun bellen, ze zenden lichtsignalen en radiosignalen uit - dag en nacht, zelfs als er geen schip in de buurt is. Dat is wat mijn vrienden doen op straat en evenementen, vaak genegeerd, vaak belachelijk gemaakt, soms beledigd. Zelden worden ze geprezen, nog zelden komt er iemand naar hen toe. Maar ze blijven waarschuwen.

Ons grote doel, een wereld met vrede, lijkt verder weg dan ooit. "De krachten waren klein. Het doel was in een grote afstand. Het was duidelijk zichtbaar, maar voor mij moeilijk te bereiken." schreef Brecht.

Ik heb alleen kleine projecten waarmee ik hier een beetje vrede creëer: ik verzamel met mijn burens plastic afval zodat het bij de volgende regen niet in de oceaan spoelt. We delen ons bronwater gratis met de burens die vroeger hun water kochten. Ik zamel donaties zodat sommige schoolkinderen uit arme gezinnen niet van school af hoeven.

Ik kan nauwelijks ingrijpen in Europa, behalve door mijn schrijven en commentaren op sociale netwerken om te voorkomen dat het politieke klimaat verder verslechtert.

Is dat niet genoeg? Nee, dat is niet genoeg. Maar het is wat ik kan doen.

Als je vrede wilt, bereid je voor op vrede

Isis Zengerink

Wat zou ik graag kort en bondig zijn in mijn visie over vrede! Eenduidig. Maar dát is me toch te moeilijk. Ik pijnig mijn gedachten. In deze tijd waarin de 5% behaald is voor defensie-uitgaven. Hoe stel ik me dat voor? Is dit richting vrede?

De schrik slaat me om het hart als ik me bedenk dat onze zonen kunnen worden opgeroepen, wie weet als frontsoldaat. Of onze dochters om hun diensten te verlenen in welke vorm dan ook.

In de jaren 70 droeg een studievriend op zijn kleding de speld met het gebroken geweeertje. De angst voor de atoomoorlog in de 1983 bracht ook mij op de been, want 550.000 Nederlanders verzamelden zich op het Malieveld. Het werd de grootste demonstratie ooit in ons land. Ook destijds in Amsterdam verzamelden wij ons met vele demonstranten. Het zijn de hoogtepunten van de Nederlandse vredesbeweging.

En een paar weken geleden hielden we met 100.000 mensen de rode draad vast in Den Haag, om de regering aan te zetten in godsnaam een duidelijk Israël-standpunt te laten innemen vanwege de ontmenselijking in Gaza.

De ons ingehamerde visie op vrede: dat is de versterking van de krijgsmacht.

‘Als je vrede wilt, moet je voorbereid zijn op oorlog’. Dilan Yesilgöz meldt dit expliciet om te kiezen voor paraatheid, om de veiligheid van ons Nederlanders aldus te beschermen. Deze oude uitspraak is van de Romeinse auteur Vegetius, 1600 jaar geleden: alleen met militaire kracht en afschrikking kan een land vijandelijke invallen voorkomen. Ik lees dat dit de invloed op het militaire denken zich in Europa volop deed gelden. In 2022 hield luitenant-generaal Rob Bauer, destijds voorzitter van het Militair Comité van de NAVO, zijn Macchiavelilezing ‘Vrede bewaren betekent voorbereiden op oorlog’.

Is er dan slechts dit éne antwoord?

Anno 2025 - en kijk, nu is er de tentoonstelling in de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag, die me helpt kijken naar mijn innerlijke conflict: er bestaat al eeuwenlang een ander antwoord. Welke is dat?

Het is investeren in geweldloze oplossingen voor conflicten. Hoe belangrijk de-escalatie door diplomatie en vrede door internationaal recht. Het gaat hierbij om ontwapening en samenwerking, om institutionele oplossingen. Hoe belangrijk, voortbouwend op waarden als medemenselijkheid, solidariteit en broederschap.

In 1871 werd de eerste 'Algemeene Nederlandsche Vredesbond' opgericht. In de expositie van de KB is te vinden, dat de sociaal-anarchist Domela Nieuwenhuis midden in WOI een brochure uitbracht met als titel 'Als je vrede wilt, bereid je voor op vrede'. En hoe in 1928 dezelfde spreuk het Kellogg-Briand pact in Parijs siert, waar 15 landen met gouden pen 'oorlog als middel afzweren om internationale controversen op te lossen'.

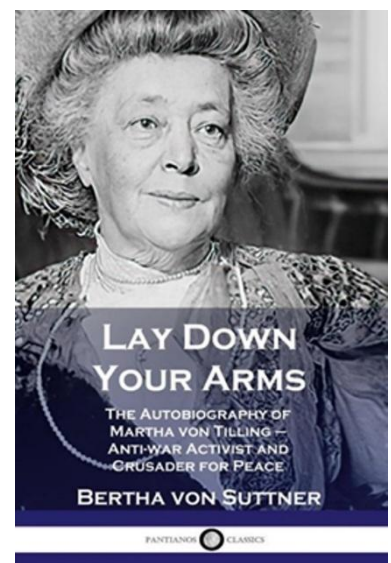

De Godin Vrede - Desiderius Erasmus schreef tussen 1500 en 1533 wel 10 werken over oorlog en vrede. Het zijn stuk voor stuk krachtige oproepen tegen oorlog en voor radicale geweldloosheid. In 1517 schreef hij *Querela pacis* in aanloop naar een vredesconferentie tussen Europese vorsten. Hierin laat hij de godin vrede uitroepen: 'Gij wilt oorlog voeren? Onderzoek dan wat vrede is!' Zijn opvattingen: oorlog is onchristelijk, irrationeel en onnatuurlijk. Vrede is juist iets actiefs om na te streven, als burger, als vorst en bestuurder. Dat is glasheldere taal. Zo kan ik mezelf de vraag stellen, wat ik zelf kan bijdragen? Eenvoudig in mijn menszijn, in mijn leven van alledag. Erasmus wordt door kenners wel 'uitvinder van de vrede' genoemd. Denkers als Erasmus, Hugo de Groot en Immanuel Kant hebben hun plaats in de expositie.

NAVO-conferentie 2025 - In de NRC van 28/29 juni lees ik Steven Pinker, Harvard psycholoog die op de eerste dag van de NAVO-conferentie een lezing gaf. Hij spreekt over de principes van het Handvest van dit Noord-Atlantisch Verdrag die voortkomen uit de Verlichting: onderling begrip, internationale samenwerking, vrede bevorderen, het welzijn van de burgers bevorderen. Hij herinnert ons eraan, dat er in het Handvest niets staat over nationale glorie, historische of mystieke roeping van een volk of de noodzaak van strijd. Dit is een ander weten dan de gangbare principes om bereid te zijn onze zonen op te offeren voor land en vrede (...) Een licht.

Aanvullend wil ik eindigen met de indringende roman van een Oostenrijkse vrouw, die al jong in verzet komt:

Bertha van Stuttner (1889) - Zij schreef de roman 'Die waffen nieder' - in 16 talen vertaald - waarin zij haar opstand toont tegen de gemilitariseerde samenleving van die tijd. Het wekte bij veel mensen een afschuw van oorlog op, maar reikte ook alternatieven aan, zoals de rol van rechtspraak in het oplossen van conflicten. Zij ontving in 1905 als eerste vrouw de Nobelprijs voor Vrede.

Oorlogswaan (gedicht)

Ingrid de Vries

Ben verdrietig en boos,
voel me machteloos,
Dat schreef Robert Long
doeltreffend in zijn song.

Het wordt steeds beroerder om ons heen
door rampen en oorlog, er is verdriet, angst en geween.
Oorlog, de grote vijand van onze aarde
hij is bloeddorstig, wreed, crimineel
en heeft geen enkele waarde.

Kinderen zijn getraumatiseerd door oorlogsgeweld
hun vaders zijn vermoord op het slagveld
Door granaten opengereten
in massagraven gesmeten.

Duizenden jonge mannen
hebben die waanzin met hun leven betaald
Is een mensenleven niet meer dan een stuk land waard?
Kinderen wil men opleiden
die tegen de zogenaamde vijand zullen strijden.
Zij worden belogen en bedrogen
en hun jeugd wordt hun ontnomen.
Dat waren ook Hitlers methoden
Het kostte miljoenen doden.

Wapens maar ook soldaten houden oorlogen in stand
met deze waanzin gaat men voort tot de hele aarde brandt.
De wapenindustrie verdient miljarden,
doet zaken met de dood
In veel landen op de wereld heerst armoede en grote hongersnood.

Voor de machtigen op aarde speelt geld geen rol
voor oorlog voeren is de kas altijd vol.
Mensenlevens tellen niet
Het gaat om macht, roem en profijt.

Heeft men werkelijk het verstand verloren?
Beter was het zij waren niet geboren

Ook de Pharma-industrie is in het verbond
houdt zich door hulp aan oorlogsslachtoffers gezond
Medicijnen, krukken en verband
Kunstbenen en kunstarmen aan de lopende band.

Alles wordt snel en nauwkeurig gerepareerd
dan wordt er weer wraakzuchtig naar het front gemarcheerd.
Men gaat blind achter de kanonnen zitten
op halve kinderen en jonge vaders schieten.

Zij worden als helden geëerd
maar hun handen zijn met bloed besmeerd.
Duivels die met hun wapens regeren
de hele wereld in hun waan ruïneren.

Wapentuig zal oorlogen verlengen
Liefde voor Moeder Aarde en onze medemens zal ware vrede brengen.

Afwas in Oorlogstijden (gedicht)

Michael Stiels-Glenn

Ik woon ver weg van de nieuwe grote oorlogen.
De Israëli's, zelf ooit slachtoffers, moorden nu in Gaza
en roeien een volk uit met raketten en honger.
Onze regeringen zwijgen hierover.

*De honden en de kippen moeten gevoerd worden.
De jongen moet naar school en van tevoren ontbijten.*

India en Pakistan laten allebei hun straaljagers vliegen.
Ze schieten elkaar dood. We weten niet
of ze hun kernbommen zullen gebruiken.
Onze regeringen zijn niet geïnteresseerd hierover.

*Wat kopen we vandaag - voor het avondeten en anderszins?
Wie is er vandaag aan de beurt om de afwas te doen?*

Israël valt Iran aan en zegt dat ze hun president willen vermoorden.
Raketten doden en vernietigen aan beide kanten.
Als andere landen nu betrokken raken...
Onze regeringen zwijgen hierover.

*Heb je nog iets over voor de grote afwas?
Denk a.u.b. aan jouw doktersafspraak vanmiddag.*

En zo luid als het Westen is voor het aangevallen Oekraïne,
zo luid is het voor het aangevallen Israël.

*Is het harteloos om tegenover zoveel gruweldaden voor het dagelijks leven te zorgen?
Is het harteloos om tegenover zoveel gruweldaden uw gezin te verwaarlozen?*

Het is ergerlijk! Ik doe eerst onze afwas
en schrijf dan zoveel mogelijk
opmerkingen tegen de grote moorden.

Voor vrede en liefde (gedicht)

Sabine van den Bulk

In de verte staat een rank wit klooster
Als een bliksem , zichtbaar tussen de bergen

Boven dorpen en de zee uit
Rijzen de rotsen,
Ze schrikken nergens van

En de adem van de zon,
Ze beweert van alles
In haar zon overgoten dagen.

In de verte staat een rank wit klooster
Waar men bidden wil.

Het is in de adem van de zon
Waar bliksem zal neerdalen,

Voor vrede en liefde.

Vrede? (gedicht)

Henriëtte Eikenaar

Waarom zouden we 'Vrede' wensen?
Waarom vechten we niet eindeloos door?
We regelen gewoon oorlog tot we krijgen wat we willen,
Echt alles, want dáár doen we het voor.

Vooraf Grote 'Leiders'
lijken zo te denken
en iedereen moet hen bedienen
op hun achterlijke wenken.

Het woord 'Vrede' lijkt niet in hun vocabulaire te passen.
Zij lopen zichtbaar trots in hun rijk opgespelde jassen.

Als het hen uitkomt regelen ze gewoon opnieuw een groep mannen die worden opgeleid tot argeloos kanonnenvoer. Schijnbaar hersenloos beschieten die soldaten weerloze mensen, zonder scrupules, want dat lijkt ook wel stoer.

Enkel voor het gewin liggen lappen grond met de bodemschatten altijd weer onder vuur. Het offeren van mensen, alsof het er niks toe doet, gaat gestaag verder, iedere dag, ieder uur.

Zelfs ziekenhuizen worden gebombardeerd, die moeten er ook aan geloven. Alles moet kapot, het meeste ligt er ondersteboven.

Die zogenaamde 'Leiders' blijven ver weg van al deze ellende, zij vertoeven in hun veel te grote en streng beveiligde huizen. Vele contracten sluiten zij daar af met hun liederlijke bondgenoten, terwijl bij arme sloebars de kogels om de oren suizen .

Het woord 'Vrede' lijkt voor hen wel een vreselijk vies woord. In mijn ogen zijn deze 'Leiders' echter enorm gestoord. Alles wat zij vanachter hun bureau bedenken is door hun walgelijke hersenkronkels uitermate ongehoord.

De verheven naam 'Leider' zouden deze mensen niet mogen dragen. Voor dit veelbelovende 'Diploma' zouden ze niet eens mogen slagen.

Een echte Leider zal niet heersen maar opkomen voor zijn mensen! Het belangrijkste dat hij dan doet is alles en iedereen Vrede toewensen!

Kortom:

Het woord Vrede zou niet enkel maar een woord moeten zijn. Maar gewoon een gevoel van verlichting voor groot en voor klein. Laat het daarom simpelweg in de hele wereld: Vrede zijn.

Zing mee voor vrede op vrijdag 26 september 2025!

Om 19.00 uur op de Oase in Gronau, Dinkelstraße 24. Neem een dekentje mee voor als het koud is.

